

ETT VIÐ NIN

royndir til ætlaða endamálið. Gjaldstovan sigur í síni viðmerking, at tey siggja ikki nakra orsök til, at nýggi grunnurin skal hava heimild til at keypa fastognir umframt hann eisini kann nýtast til at seta pening í partafeløg, uttan møguliga um virksemi felagsins skal verða í einum øðrum felag og Fiskivinnugrunnurin skal virka sum eitt holdingfelag.

Andstøðan er sum verða mann eisini atfinningarsom. Báðir formennirnir í teim stóru andstøðuflokkunum, Bárður S. Nielsen fyri Sambandsflokkin og Jørgen

Niclasen fyri Fólkaflokkin, vísa á, at hetta er ein skeiv kós at ganga og at latið verður upp fyri, at grunnar aftur sleppa at liva sítt egna lív uttanfyri figgjarlógina. Báðir vístu á, at tað er fyrr sæð, at grunnar, ið hava heimild til millum annað taka lán, fara ov langt. Harumframt setur meirlutin í vinnunevndini spurnartekin við, hví mann velur at seta á stovn enn ein grunn at taka sær av nýskipanum og menningarætlanum í fiskivinnuni, tá grunnar og stovnar longu finnast, ið kunnu taka sær av sama virksemi.

Vænti at Fiskivinnugrunnurin verður avtikin aftur seinni

Kristina Háfoss, landsstýrskvinna í figgjarmálum, segði í Løgtinginum mánadagin, at í Figgjarmálaráðnum vórðu tey ikki í iva, at tað var ein betri loysn at koyra hesar milliónirnar út frá figgjarlógini, heldur enn at gera ein eksternan grunn sum Fiskivinnugrunnurin er. Tað er eingin ivi, at vit vildu heldur havt hetta á Figgjarlógini, men landsstýrismaðurin hevur sagt, at hetta er ein fyribils loysn. Tí hava vit fyribils valt at góðtaka hesa loysnina, soleiðis at vit kunnu byrja at savna pening til hetta endamálið, sigur Kristina Háfoss.

Kristina Háfoss segði, at hon tók undir við ætlanunum hjá fiskimálaráðharranum, tá hann vildi samskipa alla gransking betur í Føroyum og eisini undir við ætlanunum við virðisøking í fiskivinnuni, men hon væntaði, at tá ein slíkur stovnur var komin, ið kundi átaka sær tær uppgávur, ið Fiskivinnugrunnurin skal fáa framdar, tá verður grunnurin avtikin.

Tá vit hava fingið ein stovn, ið kann líknast við Mátis í Íslandi, tá vænti eg hesin grunnurin verður niðurlagdur, segði Kristina Háfoss í løgtinginum mánadagin.

Atfinningar tiknar úr bláari luft

Høgni Hoydal, landsstýrismaður í fiskivinnumálum, sigur seg ikki skilja hvussu fólk kunnu koma til tað niðurstøðu, at mann nú vendir aftur til áttati árinum við at seta á stovn ein grunn til at savna pening til eitt serstakt endamál.

SÓLVIT E. NOLSØ

At vit fara aftur til áttati árinum er tikið púra burturúr bláari luft. Einasta endamálið við hesum grunni er at hava ein møguleika at savna pening saman til hetta endamálið, ið er at menna okkara fiskivinnu.

Tað sigur Høgni Hoydal um atfinningarnar, ið hava verið móti nýggja Fiskivinnugrunninum, sum ætlan er at seta á stovn. Ætlanin við grunninum er at savna pening saman, ið skal nýtast til at menna øll lið í fiskivinnuni og at fremja nýskapan og gransking til sama endamál. Høgni Hoydal sigur, at peningur má savnast saman til endamálið og í løtuni er hetta einst máti at gera tað uppá, tí hesin grunnurin hevur ikki sama endamál sum aðrir grunnar og tískil er tað ikki skilagott at leggja júst hetta arbeiðið undir ein annan grunn.

– Millum annað sigur Granskingarráðið í sínum hoyringssvari, at tey meta Granskingargrunnin at hava sama endamál sum Fiskivinnugrunnurin, men tað meta vit ikki verða heilt rætt. Granskingargrunnurin hevur gransking sum høvuðsendamál meðan Fiskivinnugrunnurin hevur sum høvuðsendamál at fremja menning og nýskapan innan fiskivinnuna, sigur Høgni Hoydal.

Høgni Hoydal sigur, at tað var samtykt í 2016, at løgtingið skuldi savna pening til endamálið og fyri at fáa teir á eitt stað, so var gjørt á henda hátt. Tó er tað ikki endaliga sagt, at hetta verður endaliga loysnin.

– Endamálið er at seta á stovn ein depil, ið líkist Mátis í Íslandi. Tí hevur Fiskivinnugrunnurin eisini heimild at nýta av stovnsfænum, við loyvi frá landsstýrismanninum, um so er at ein slíkur depil verður settur á stovn, so kann Fiskivinnugrunnurin seta pening í. Annars er ikki

ætlanin, at grunnurin skal nýta av stovnsfænum, sigur Høgni Hoydal.

Kann takast av aftur

Stýrið fyri Fiskivinnugrunnin verður sett av landsstýrismanninum. Stýrið fer at hava ábyrgd av fyrisitingini og virkseminum hjá grunninum umframt at taka støðu til hvørjar verkætlanir kunnu fáa stuðul úr grunninum.

– Stýrið verður breitt samsett, millum annað stendur í viðmerkingunum, at fólk, ið kenna til menning av fyrirkæsum innan fiskivinnu og atknýttum virksemi verða við í stýrinum. Umframt onnur sjálvandi. Tí er tað heldur ikki rætt, um hevur verið ført fram, at vinnan einki fær at siga, hóast tey fáa møguleika at seta pening í grunnin, sigur Høgni Hoydal.

Høgni Hoydal sigur, at grunnurin kann takast av aftur seinni, um tað vísir seg at endamálið við grunninum verður betur røkt aðrastaðni. Um ein depil verður settur á stovn, ið røkir endamálið ella granskingarøkið verður samskipa betur, soleiðis at peningurin í Fiskivinnugrunninum lá betur onkra aðrastaðni.

MATÍS

Bæði Høgni Hoydal og Kristina Háfoss nevndu fleiri ferðir í tinginum, at ynski var at fáa ein “Mátis líknandi stovn í Føroyum”. Hvat er Mátis?

Mátis er ein almennur íslendskur stovnur, ið bleiv stovnaður í 2007. Tríggir almennir granskingarstovnar blivu lagdir saman í ein stovn, nevndur Mátis. Endamálið hjá stovninum er fyrst og fremst at granska og menna matvøruídnaðin og biotøkni í Íslandi.

Yvir 100 fólk eru í starvi á Mátis og umsetningurin var í 2014 góðar 75 milliónir krónur, harav 35% var frá altjóða samstørvum.

Ei niðurstøða hjá grein 19 nevndini, ið kannaði áttati árinum í Føroyum:

“§19-nevndin er sannførd um, at skipanin við nógvu landskassagrunnunum var ein orsök til, at politikarar og landsumsitingin mistu tamarhaldið á útreiðslunum og gjaldføri landskassans í 80-árunum, serliga seinast í 80-árunum, tá ið upphæddirnar gjørdust stórar. Broytingin í figgjarlógarmannagongdini á hesum øki kom tó alt ov seint, og ikki fyrr enn trupulleikarnar av álvara høvdu tikið seg upp. Skipanin við grunnunum gjørdi sítt til, at búskapurin varð ovurspentur, og hetta sást ikki beinleiðis aftur í figgjarlóg og landsroknskapi.”

Í nevndini sótu: Lisbeth L. Petersen, Heini O. Heinesen, Eyðun Viderø, Jóannes Eidesgaard, Jákup Sverri Kass og Jenis av Rana

80INI

Niclasen.

Bæði Høgni Hoydal og Kristina Háfoss grundgóvu millum annað fyri fiskivinnugrunninum í tinginum við at siga, at samgongan hevði sett sær fyri, at fáa pening settan av til gransking og nýskapan í fiskivinnuni og hetta var ein máti at fáa peningin til haldar og at ætlanin var seinni at seta teir í ein granskingarstovn, sum mann ætlaði at seta á stovn. Eftir ætlan longu í ár.

– Eg skilji ikki ikki hví mann ger tað á henda hátt. Um mann ætlar at seta peningin í ein stovn, hví stovnar mann so ikki stovnin beinaveg og bíðar við peninginum inntil stovnurin er til. Eg haldi tað er skeivt at gera tað á henda hátt, sigur Jørgen Niclasen

§2. Fiskivinnugrunnurin verður skipaður sum ein eksternur grunnur. 6. mió. kr. verða settar í grunn, harav stovnsfægrunsins er 3 mió. kr.

Stk. 2. Grunnurin hevur sjálvstøðugan roknaskap og figgjarstøðu í landsroknskapinum.

Stk. 3. Grunnurin kann fáa ein árligan stuðul á Løgtingsins figgjarlóg.

Stk. 4. Grunnurin kann taka í móti stuðli og figging frá øðrum.

§4. Stýrið ger virkisætlan og stuðulsætlan fyri trý ár í senn, og leggur hana fyri landsstýrismannin til góðkenningar.

Stk. 2. Grunnurin kann ikki nýta av stovnsfænum. Tó kann grunnurin, við loyvi frá landsstýrismanninum, nýta av stovnsfænum at seta í støðisogn til endamálið í hesi løgtingslóg, ella seta pening í felag, ið útinnur virksemi við sama endamáli sum Fiskivinnugrunnurin.

Stk. 3. Stýrið ásetur nærri reglur fyri mannagongdum viðvíkjandi tilsagnum, og verða hesar at góðkenna av landsstýrismanninum.